

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Egészségügyi beszerzésekkel összefüggésben észlelt problémák az ÁSZ ellenőrzési tapasztalatai alapján

Előadó: dr. Gál Nóra, osztályvezető,
Jogi támogató osztály

2016. november 22.

Bevezető gondolatok

- Magyarországon **21 éve** van jelen a közbeszerzés.
- Ellenőrzési tapasztalataink alapján még van hova fejlődni.

I. Az ellenőrzés jogszabályi háttere – Az alaptörvény

- Magyarország a kiegyensúlyozott, **átlátható** és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét érvényesíti (Alaptörvény N) cikk).
- Magyarország biztosítja a **tisztességes gazdasági verseny** feltételeit (Alaptörvény M) cikk).
- A Kormány a központi költségvetést **törvényesen** és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az **átláthatóság biztosításával** köteles végrehajtani (Alaptörvény 37. cikk (1) bekezdés).
- A közpénzeket és a nemzeti vagyont az **átláthatóság és a közélet tisztaságának elve** szerint kell kezelni (Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdés).

A közbeszerzési törvény

Az új közbeszerzési törvény által meghatározott **alapelvek**:

Verseny tisztasága
Nyilvánosság
Átláthatóság
Hatékony és felelős gazdálkodás
Egyenlő bánásmód követelménye
Jóhiszeműség és tisztesség követelménye

A törvénynek megfelelő közbeszerzési eljárás lefolytatása ezen alapelvek érvényesülését biztosítja.

Egyéb jogszabályok

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló **370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet** (Bkr.) szerint:

„A belső kontrollrendszer tartalmazza mindazon elveket, eljárásokat és belső szabályzatokat, melyek biztosítják, hogy

- a költségvetési szerv valamennyi tevékenysége és célja összhangban legyen a **szabályszerűséggel, szabályozottsággal, valamint a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség** követelményeivel,*
- az eszközökkel és forrásokkal való gazdálkodásban ne kerüljön sor **pazarlásra, visszaélésre, rendeltetésellenes felhasználásra.**”*

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló **368/2011. (XII. 31.) Korm. Rendelet** (Ávr.) szerint :

*„A költségvetési szerv vezetője belső szabályzatban rendezi a működéséhez kapcsolódó, pénzügyi kihatással bíró, jogszabályban nem szabályozott kérdéseket, a **beszerzések lebonyolításával kapcsolatos eljárásrendet.**”*

II. A közbeszerzés és a belső kontrollok kapcsolata

Belső kontrollrendszer alapelvei

**szabályszerűség,
szabályozottság**

ne kerüljön sor **pazarlásra,
visszaélésre, rendeltetésellenes
felhasználásra**

**gazdaságosság, hatékonyság,
eredményesség elve**

Közbeszerzési alapelvek, követelmények

közbeszerzési szabályzat

(Kbt. 27. § (1)-(2) bekezdés)

beszerzési szabályzat

(Ávr. 13. § (2) bekezdés b) pont)

jóhiszeműség és tisztesség

(Kbt. 2. § (3) bekezdés)

esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód

(Kbt. 2. § (2) bekezdés)

átláthatóság, nyilvánosság

(Kbt. 2. § (1) bekezdés)

verseny tisztaságának elve

(Kbt. 2. § (1) bekezdés)

hatékony és felelős gazdálkodás elve

(Kbt. 2. § (4) bekezdés)

A szabályszerű közbeszerzés alapja

A belső kontrollok kiépítése és működtetése:

- belső szabályzatok kidolgozása (Közbeszerzési terv, beszerzési szabályzat) – Kbt. módosítás tervezete
- hatás- és felelősségi körök meghatározása (elszámoltathatóság)
- megfelelő tervezés és előkészítés - aktualizálás
- megfelelő nyilvántartások naprakész vezetése (kötelezettségvállalás nyilvántartás, szerződések nyilvántartása)

A költségvetési szerv vezetőjének felelőssége:

Az Államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint felel a közfeladatok jogszabályban, alapító okiratban, belső szabályzatban foglaltaknak megfelelő ellátásáért, valamint a költségvetési szerv számára jogszabályban előírt kötelezettség teljesítéséért.

III. A közbeszerzések ellenőrzése – alapvetés

- Az **ÁSZ** az **Ász tv.** felhatalmazása alapján ellenőrzi a költségvetési szervek működését és gazdálkodását.
- A közbeszerzések ellenőrzését a dologi és felhalmozási kiadások mintatételeinek, illetve egyéb nyilvántartások adatainak vizsgálatával végezzük.
- **ÁSZ tv.** alapján a Számvevőszék külön jogszabályban foglalt felhatalmazás esetén jogorvoslati eljárást kezdeményezhet – ezt a jogot a **Kbt. biztosítja.**
- A Számvevőszék az elmúlt időszakban **jelentős számú közbeszerzési jogorvoslatot kezdeményezett.**

A feltárt közbeszerzési szabálytalanságok

Mellőzés: Az esetek jelentős részében az ellenőrzöttek nem folytattak le közbeszerzési eljárást a Kbt. által kötelezően előírt esetekben:

- nem számították egybe az azonos tárgyú beszerzéseket
- lejáró szerződéseket szabálytalanul meghosszabbítottak, vagy újrakötöttek

Egyéb indokra hivatkozva nem folytattak le közbeszerzési eljárást.

A feltárt közbeszerzési szabálytalanságok

Egyéb indokok:

- tévedésben volt az ellenőrzött (céggel kötött közreműködői szerződést, melyet quasi munkaviszonynak értelmezett)
- jogszabályban előírt, központosított közbeszerzésen keresztüli beszerzési kötelezettségét az irányító szerv szerződéskötésének hiányában az ellenőrzött nem tudta teljesíteni, így egyénileg szerzett be, közbeszerzés nélkül
- nem volt meghatározható az igénybe veendő szolgáltatás mértéke
- feladatellátás folyamatos biztosításának kötelezettsége nem tette lehetővé a közbeszerzést
- közbeszerzési eljárások hosszú átfutása, központosított közbeszerzések lassú és eredménytelen lefolyása
- nem érvényesíthető a beszerző konkrét személy feladatellátásra vonatkozó speciális igénye.

IV. A jogkövető magatartás irányába terelés eszközei

1. Jogorvoslati eljárás kezdeményezése

Egészségügyi intézmények esetén indított jogorvoslatok száma 2015-2016-ban:

21 ellenőrzött szervezet esetében összesen 312 jogorvoslati eljárás indult.

Ennek kb. felében megállapították a jogsértést, több ügyben bírósági jogorvoslati eljárás van folyamatban.

Az ellenőrzés szerinti szabálytalansággal érintett beszerzési érték: 7,4 milliárd Ft

A kiszabott bírság összesen: 37 millió Ft

2015. január 1-től a Kbt. a tudomásszerzéstől számítva 60 napos jogvesztő határidőt, illetve a jogsértés elkövetésétől számított 5 éves objektív jogvesztő határidőt ír elő.

2. Az Ász törvény 1.§ (5) bekezdése alapján az Ász az ellenőrzött szervezetekkel és a felelős személyekkel szemben az illetékes szervezetnél eljárást kezdeményezhet. – Közbeszerzési Hatóság elnökének értesítése.

Megoldási lehetőségek

- Belső kontroll megfelelő működése (megfelelő tervezés, előkészítés);
- Közbeszerzési szakemberek alkalmazása;
- A beszerző igényeinek és objektív lehetőségeinek legmegfelelőbb rezsim, illetve eljárási forma kiválasztása.

Az Új Kbt. egyszerűsítő szabályai, illetve a jelenlegi módosítás tervezete is abba az irányba hat, hogy mind ajánlatkérői, mind ajánlattevői oldalon egyszerűbb módon tudjanak eleget tenni kötelezettségeiknek.

A közbeszerzési szabálytalanság elleni fellépés védelmi vonalai

Az államháztartási kontrollok három pillére:

1. Belső kontrollrendszer – belső ellenőrzés
2. Kormányzati ellenőrző szervek, hatóságok – KDB, KEHI, EUTAF
3. Független külső ellenőrző szerv – Állami Számvevőszék

Az ÁSZ a tapasztalatainak széles körben történő ismertetésével, a „jó gyakorlatok” bemutatásával és szükség esetén az ellenőrzöttek jogszerű magatartás irányába terelésével igyekszik elérni, hogy valóban a harmadik védelmi vonalként működjön és az első két szinten történjen meg a szabálytalanságok kezelése.

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Dr. Gál Nóra
Állami Számvevőszék
www.asz.hu
www.aszhirportal.hu